

Vriendschap & bijen

Beste leerkracht van de bovenbouw,

Tijdens de Kinderboekenweek vindt ook de landelijke Dag van de Duurzaamheid plaats. Dit zal gebeuren op vrijdag 10 oktober 2018.

Door heel Nederland zullen duizenden duurzame activiteiten plaatsvinden, georganiseerd door particulieren, bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheden en onderwijs. Samen laten we zien dat duurzaamheid past in ons dagelijks leven en maken we kenbaar dat we een 'groene' samenleving hebben én willen!

Op het basisonderwijs wordt op 10-10-2018 een verhaal voorgelezen in het Fries of het Nederlands met als thema: 'vriendschap en bijen'. Zoals de bijen en hommels voor elkaar zorgen en hun leven in het teken staat van het versterken van het volk, zo zou de mens zich ook in moeten zetten voor het verbeteren van de wereld, het zorgen voor elkaar en voor de natuur. Duurzaamheid heeft ook een sociale component: investeren in relaties en met zorg met elkaar omgaan.

De NME-Centra in Fryslân hebben samen met IVN speciaal voor alle scholen een verhaal voor de bovenbouw in het Fries laten schrijven door Janneke de Boer.

(Er is ook een Nederlandse vertaling beschikbaar).

Groep 8 sil op skoallereiske, mar Storm hat der net botte folle nocht oan. Sels seit er it sa: "Sjoen myn sosjale status is in meardaachs skoallereiske sis mar net myn favorite hobby." It groepke pestkoppen hat it gauris op him fersjoen en boppedat is er wat knoffelich. Nei in safolste iepenbiere fernedering grypt de nije master yn en at er it mearke 'De Bijekenin-ginne' fan de bruorren Grimm fertelt, sjocht de klasse it belang fan freonskip, solidêrens en yntegriteit.

Wethouders en burgemeesters treden bij een aantal scholen op als gastvoorzitter. Maar u kunt zelf ook een voorleesgast regelen, of zelf het verhaal voorlezen. Doet u mee? Na het voorlezen kunt u gebruik maken van de suggesties voor een klassengesprek.

Alle documenten staan op de websites van de NME centra. Het verhaal en de illustraties kunt u ook op het digibord tonen. Voorafgaand kunt u het filmpje 'Wilde Bijen' op schooltv laten zien. Wilde bijen leven solitair, in hun eentje dus. Het sprookje van Grimm 'De bijenkoningin' kunt u voorlezen, deze is bijgevoegd.

Veel plezier,
NME-coördinatoren

Tips voor de voorlezer

Voor het voorlezen van het verhaal, ter introductie:

Neem mee:

- Potje honing
- Bloeiende klimop: bijen zullen er in oktober op mooie dagen nog op te vinden zijn

Stel de vraag:

- Wie eet graag honing?
- Weten jullie welke problemen er momenteel zijn voor honingbijen, wilde bijen en andere insecten?

Wist u dat:

- Ruim de helft van de bijensoorten is bedreigd?
- Dat 80% van onze eetbare gewassen afhankelijk is van bijen en andere insecten?
- In juli de imkerbijen volop vliegen en een grote voorraad binnen halen. De imker in augustus gaat oogsten en de bijen zich in september voorbereiden op de winter. De bijen eind oktober in een tros samen gaan zitten, de koningin in het midden. De winterrust is ingetreden.
- De achteruitgang van hommels, bijen en andere insecten vermoedelijk de volgende oorzaken heeft:
 - spuiten met gif tegen 'schadelijke' insecten, ook vaak slachtoffers onder wilde bijen maken.
 - er steeds minder ruimte is voor wilde planten.
 - er te weinig nestelmogelijkheden over blijft voor de wilde bijen en hommels omdat alles te netjes is.
 - de moderne landbouw te grootschalig is.
 - doordat veel wilde planten steeds zeldzamer worden en bijen juist van deze planten leven.
- **Eén van de oplossingen is: meer bloemen en meer nestgelegenheid creëren. En daar kun je in je eigen tuin mee beginnen.**

Na het voorlezen van het verhaal:

Houdt de voorlezer een nagesprek met de leerlingen. Er zijn suggesties gedaan voor het stellen van vragen en lanceren van stellingen. De activiteit, het voorlezen en het nagesprek met de leerlingen, duurt ongeveer 45 minuten.

COLOFON

Verhaal: Janneke de Boer |

Foto's: Piet Douma; PDF-grafie |

Illustraties: Peer de Bakker |

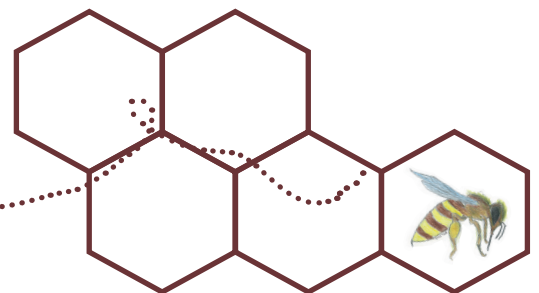
Vormgeving: Brandsma Offset Ferwerd

Idee en coördinatie: Pyke Kroes IVN |

Uitvoering: NME-Centrum De Klyster, NME Pingo&Pet, Groendoen, NME Natuurij en IVN

Deze lesbrief wordt alle basisscholen aangeboden ter gelegenheid van de voorleesactie tijdens de Dag van de Duurzaamheid op 10-10-2018 door de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Fryske Marren, Kollumerland c.a., Smallingerland, Súdwest Fryslân en Tytsjerksteradiel.

Lesbrief over bijen: <http://www.uurnatuur.nl/doc/lesbrief-bijen.pdf>

De bijenkoningin

Een sprookje van de gebroeders Grimm

Twee koningszonen waren eens op avontuur uit. Ze kwamen te midden van woest levende mensen terecht, zodat ze helemaal niet meer thuis kwamen. De jongste die Domoor heette, trok weg om zijn broers te zoeken: maar toen hij ze eindelijk gevonden had, bespotten ze hem, omdat hij zich met z'n simpelheid de wereld door wilde slaan, terwijl zij tweeën er geen uitweg in vonden, terwijl ze toch zoveel slimmer waren.

Ze trokken nu met z'n drieën verder en kwamen bij een mierenhoop. De twee oudsten wilden hem afgraven en kijken hoe die kleine mieren in hun angst rondkropen en hun eieren wegdroegen. Maar Domoor zei: "Laat die dieren toch met rust, ik kan niet hebben dat je ze stoort."

Nu gingen ze verder en kwamen bij een meer. Daarop zwommen heel veel eenden. De twee broers wilden er een paar vangen en braden, maar dat wilde Domoor niet en zei: "Laat die dieren toch met rust, ik wil niet dat je hen doodt!"

Eindelijk kwamen ze bij een bijennest. Daarin was zoveel honing, dat het bij de stam naar beneden liep. De twee wilden vuur onder aan de boom aanleggen en de bijen verstikken, zodat ze de honing konden wegnemen. Maar Domoor hield hen er weer af en zei: "Laat die dieren toch met rust, ik wil niet dat jullie hen verbranden."

Eindelijk kwamen de drie broers bij een slot. In de stallen stonden niets dan stenen paarden, er was ook geen mens te zien; en ze gingen alle zalen door. Tenslotte kwamen ze bij een deur aan het eind, daar hing drie hangsloten voor, maar midden in de deur was een luikje, daar kon je de kamer mee in zien. Daar zagen ze een grauw mannetje aan tafel zitten. Ze riepen hem toe; eenmaal, tweemaal. Hij hoorde hen niet, maar toen ze de derde maal riepen, stond hij op, opende de sloten en kwam naar buiten. Hij zei geen woord, maar leidde hen naar een rijk beladen tafel. Nadat ze gegeten en gedronken hadden, leidde hij ieder naar een eigen slaapvertrek. De volgende morgen kwam het grauwe mannetje bij de oudste broer, wenkte hem en leidde hem naar een stenen opschrift. Daarop stonden drie voorwaarden, waardoor het slot kon worden verlost. De eerste opgaf was: in het bos, onder

't mos, lagen de parels van de prinses, duizend in totaal; die moesten gezocht worden, en als er voor zonsondergang één enkele parel ontbrak, dan werd degene die gezocht had, onherroepelijk tot steen. De oudste ging erheen en zocht de hele dag door, maar toen de dag ten einde liep had hij er pas honderd gevonden. Het gebeurde zoals op dat bord stond: hij werd in steen veranderd. De volgende dag ondernam de tweede broer het avontuur: maar het ging hem niet veel beter dat de oudste; hij vond niet meer dan tweehonderd parels en werd in steen veranderd.

Maar eindelijk kwam Domoor aan de beurt, hij zocht in het mos, maar het was moeilijk, de parels te vinden en 't ging zo langzaam. Hij ging op een grote steen zitten en de tranen liepen hem langs de wangen van moedeloosheid. Terwijl hij daar zo zat, kwam de koningin van de mieren, die hij eens in leven gelaten had, met vijfduizend mieren. Het duurde niet lang, of de diertjes hadden alle parels gevonden en op een hoop gelegd.

De tweede taak was, de sleutel voor de slaapkamer van de prinses uit het meer te halen. Toen Domoor bij het meer kwam, zwommen de eenden, die hij eens had gered, naar hem toe, doken onder, en haalden voor hem de sleutel van de bodem van 't meer.

De derde opgaf was de aller moeilijkste: van de drie slapende dochters van de koning moest de jongste en liefste worden gezocht. Maar ze leken sprekend op elkaar en waren in niets te onderscheiden, behalve dat ze voor het inslapen verschillend suikergoed hadden gegeten. De oudste een klontje suiker, de middelste wat stroop, de jongste een lepel honing. Daar kwam de bijenkoningin aan, van die bijen die Domoor beschermd had tegen een rokend vuur. Ze proefde van alle mondjes, tenslotte bleef ze op de mond zitten, die honing gegeten had, en zo herkende de prins de jongste.

Toen was de betovering voorbij, alles was uit de slaap verlost, en wie van steen was geworden, werd weer een mens van vlees en bloed. En Domoor trouwde met de jongste en liefste van de prinsessen, en na de dood van hun vader was hij het, die koning werd, en zijn broers trouwden met de beide andere zusters!

